

თეიმურ მირინანაშვილი

მორალური შეფასება დასავლური და აღმოსავლური ცივილიზაციებისა

ივანე ჯავახიშვილი „ქართული სამართლის ისტორიაში“ წერს, საქართველოში ჯალათის პროფესია არ არსებობდა, ანუ ისტორიულად ჩვენში არ ყოფილან ადამიანები, ვისაც ხელობად ექნებოდათ სიკვდილისჯილთა მოკვდინება. გასაოცარი ფაქტია! და ეს ფაქტი, ივანეს აზრით, იმით აიხსნება, რომ ჩვენს სახელმწიფოში სასიკვდილო განაჩენი უაღრესი იშვიათობა იყო. ივანე ჯავახიშვილი სიკვდილით დასჯის მეთოდებსაც განიხილავს და წერს, რომ საქართველოში გავრცელებული იყო მხოლოდ ჩამოხრჩობა და თავის მოკვება, ანუ მოკვდინების ყველაზე მსუბუქი და ჰუმანური წესები: სიკვდილის წინ კაცის წამება, რაოდენ საშინელი დანაშაულიც არ უნდა ჰქონოდა მას ჩადენილი, ჩვენში არ ყოფილა მიღებული.

დასავლეთის ქვეყნებში დღეს ურყევად დამკვიდრებულია აზრი, რომ ამა თუ იმ ხელისუფლების, ხალხის ჰუმანურობის და ცივილიზებულობის ერთი უმთავრესი საზომი არის ის, თუ რაოდენ ხშირად ან იშვიათად გამოაქვთ იმ ქვეყანაში სასიკვდილო განაჩენი და რამდენად უმოწყალო თუ ლმობიერი წესით ადასრულებენ მას. სიკვდილით დასჯის იშვიათობა მიანიშნებს არა მხოლოდ ხელისუფალთა ჰუმანურობაზე, არამედ მოქალაქეთა, მათი უდიდესი უმრავლესობის ადამიანურ ღირსებებზეც; თუ ქვეყანაში ისტორიულად ნაკლები იყო სიკვდილით დასჯის შემთხვევები, ეს უტყუარი საბუთია იმისა, რომ ამ ქვეყანაში ნაკლებად არსებობდა დანაშაული, პირველ ყოვლისა, განსაკუთრებული სისასტიკით ჩადენილი. ხოლო დანაშაულის იშვიათობა დასტურია ეკონომიკური კეთილდღეობის, სხვადასხვა საზოგადოებრივ ფენათა ურთიერთგამტანობის, შემწყნარებლობის და ცალკეულ ადამიანთაგან ერთმანეთისადმი ადამიანურად მოპყრობისა.

დასავლეთის ქვეყნებში ის აზრიც სრულიად უეჭველად არის დამკვიდრებული, რომ ჰუმანურობის ყველაზე მაღალ დონეს მიაღწია მათმა ცივილიზაციამ — დასავლურმა ცივილიზაციამ და რომ ეს მტკიცდება არა მხოლოდ თანამედროვე ვითარებით, არამედ ისტორიულადაც. დასავლეთ

ევროპელები და ჩრდილოამერიკელები, რასაკვირველია, ვერ უარყოფენ, რომ მათ წარსულში უამრავი ჯოჯოხეთური ფაქტია, მაგრამ ისინი ამგვარად მსჯელობენ: ყველაფერი შედარებითია, აღმოსავლეთთან შედარებით დასავლეთი შემწყნარებლობის, სიკეთის, სიქველის, საერთოდ, ადამიანურობის ყოველგვარი გამოვლინების ეტალონად უნდა მიიჩნეს.

საკითხავია, სად გადის საზღვარი დასავლეთსა და აღმოსავლეთ შორის? რომელი ტერიტორიები უნდა მიეკუთვნოს ერთს და რომელი მეორეს? ეს სამყაროები ხომ არავის არასოდეს გაუმიჯნავს სადემარკაციო ზოლით. ამ საკითხზე მხოლოდ ჩვენ, ევროპის აღმოსავლეთი ნაწილის მკვიდრნი ვმსჯელობთ და ვპაექრობთ. დასავლელთათვის ყველაფერი ნათელია, ერთხელ და სამუდამოდ დადგენილია: აღმოსავლეთი არის ევროპის ის ქვეყნები, სადაც მართლმადიდებელი ერები ცხოვრობენ, ხოლო დასავლეთი — ქვეყნები დასახლებული კათოლიკეებითა და პროტესტანტებით.

ვერაინ ვერაფრით შეძლებს, ეჭვი შეატანინოს დასავლელებს ორი სამყაროს ამგვარად გამიჯვნის საფუძვლიანობაში, ისევე როგორც ვერაინ აფიქრებინებს, წუთითაც კი ვერ დაამყვებინებს მათ აზრს იმის თაობაზე, რომ აღმოსავლეთი ადამიანურ ღირებულებათა მიღწეული დონით შეიძლება თუნდაც შეედაროს დასავლეთს. მაგრამ თუ ეს ასეა, ხოლო ჰუმანურობის ერთ-ერთი უმთავრესი საზომი არის სიკვდილით დასჯის სისხშირე — სიიშვიათე და მისი აღსრულების ღმობიერება-უღმობლობა, რით უნდა აიხსნას, რომ ევროპის უკიდურეს სამხრეთ-აღმოსავლეთ საზღვართან მდებარე საქართველოში სიკვდილით ძალიან იშვიათად სჯიდნენ და თუ მაინც სჯიდნენ — ძალიან ღმობიერი წესით, დასავლეთ ევროპაში კი დღეს მიახლოებითაც ვერ ანგარიშობენ, რამდენი მილიონი ადამიანი (თანაც უფრო მეტად, ქალები და არაიშვიათად ბავშვები, მათ შორის ორი-სამი წლისანიც) გაჟლიტა ინკვიზიციის სასამართლომ ან „კაროლინამ“ და მისმა მსგავსმა სხვა კანონთა წიგნებმა? ხოლო სიკვდილის წინ ადამიანის წამებაში, ალბათ არც ერთი სხვა ცივილიზაციის წარმომადგენლებს არ გამოუვლენიათ კათოლიკეთა და პროტესტანტთა დარი გამოძვინებლობა, ფანტაზია და, თუ გნებავთ, მოთმინების უნარიც; ადვილი საქმეა — მრავალი საათის, დღის, ზოგჯერ კი კვირების მანძილზე ელოდე, როდის ამოხდის სულს სიკვდილმისჯილს სასტიკი, მაგრამ ნელი წამება?!

პასუხი ამ კითხვებზე, ერთი შეხედვით, ადვილი მისაკვლევია. საქართველო არის ძალიან პატარა ქვეყანა, ქართველების ხვედრითი ოდენობა მართლმადიდებლობის მაღიარებელთა შორის 1,5 პროცენტსაც კი არ შეადგენს. ამიტომ მართლმადიდებლური სამყაროს მახასიათებელ თვისებებზე დაფიქრებულ დასავლელ ადამიანს, საქართველო შეიძლება, უბრალოდ, გამორჩეს მხედველობიდან, ან არ მიიღოს მხედველობაში მოსახლეობის რიცხობრივი უმნიშვნელობის გამო. მით უმეტეს, რომ მთელს მსოფლიოში მცხოვრებ მართლმადიდებელთაგან ორმოცდაათი პროცენტი

რუსია. რუსეთს კი — პირდაპირ უნდა ითქვას — ყველაზე სახელგატეხილი ისტორია აქვს საქრისტიანო სამყაროში. თითქმის არავინ (მათ შორის არც თავად რუსთა უმრავლესობა) არ დაუობს, რომ ქრისტიანულ სახელმწიფოთაგან არც ერთს არ ჰქონია ისეთი ბნელი და ობსკურანტული წარსული, როგორც რუსეთს.

ვიმეორებ, ეს აზრი თითქმის საყოველთაოდ მიღებული და აღიარებულია. ალბათ, არც ამის მტკიცება იქნება გადაჭარბებული: ასეთი აზრი მართლმადიდებელ რუსთა ისტორიაზე ძვალსა და რბილში აქვს გამჯდარი საქრისტიანო სამყაროს და არა მხოლოდ მას — არასაქრისტიანოსაც. მოდადაც კია ქცეული მსჯელობა ძველი (და არცთუ მაინცდამაინც ძველი) რუსული სინამდვილის, ყოფის შავბნელ და ველურ ხასიათზე. რად ღირს თუნდაც ივანე მრისხანე! ყველა ღროის ქრისტიან ხელმწიფეთაგან ყველაზე სისხლისმსმელ სადისტად შერაცხული. ისტორიკოსებს გამოთვლილი აქვთ, რომ მისი ორმოცწლიანი მეფობის ყოველ წელიწადს იგი საშუალოდ ას კაცს აგზავნიდა ემაფოტზე. ივანე მრისხანის „იმიჯი“, ისევე, როგორც საზოგადოდ რუსეთის ისტორიისა, შეუვალი და ურყევა: მის ღარი ჯალათი თუ საერთოდ ისტორიას არა, საქრისტიანოს ისტორიას თურმე ნამდვილად არ ახსოვს!

მაგრამ საქმე ის არის, რომ ივანე მრისხანის ეპოქაში ცხოვრობდა იმპერატორი კარლოს V, რომელმაც გერმანიაში ასოცი ათასი ადამიანი დასაჯა სიკვდილით, თავის უმცროს თანამედროვეზე — რუსეთის მეფეზე ოცდაათჯერ მეტი! კარლოს მეხუთემ დაახლოებით ოცდაათი წელი იმეფა. მაშასადამე, წელიწადში თითქმის ოთხი ათას კაცს გზავნიდა ემაფოტზე, ანუ ყოველწლიურად იმდენს, რამდენიც მთელი თავისი ტახტზე ჯდომის მანძილზე გაგზავნა ივანე მრისხანემ. მაგრამ კარლოს მეხუთეს რატომდაც არ აქვს ივანე მრისხანისებურ საშინელი სახელი. ისტორიკოსთა წრის გარეთ იგი თითქმის მივიწყებულია. რიგით ადამიანთაგან დღეს იშვიათს თუ სმენია რაიმე მის შესახებ. მისგან განსხვავებით, ინგლისის მეფე ჰენრი მერვე, ივანე მრისხანის კიდევ ერთი ასაკით უფროსი თანამედროვე, დღემდე ინარჩუნებს „პოპულარობას“. მასზე ბევრს წერენ, იღებენ მხატვრულ და დოკუმენტურ ფილმებს. მაგრამ არც მას დაუმკვიდრდა, ივანე მრისხანის მსგავსად, ჯალათისა და სადისტის სახელი, თუცა მანაც რუს კოლეგებზე ბევრჯერ მეტ ადამიანს მოუსწრაფა სიცოცხლე — დაახლოებით 70 ათასს. ჰენრი მერვის უმცროსმა ასულმა და მემკვიდრემ, ელისაბედ პირველმა 20 ათასამდე ადამიანი დაასჯევინა სიკვდილით. იგი პროგრესულ მეფედ შევიდა ისტორიაში. ელისაბედ პირველის რეპრესიები დღემდე მართლდება მის წინაშე მდგომი დიადი სახელმწიფოებრივი ამოცანებით.

ელისაბედის დამ, ჰენრი მერვის უფროსმა ასულმა, მარიამ პირველმა თავისი ძალიან ხანმოკლე მეფობის ხანს მოასწრო სიკვდილით დაესაჯა ივანე მრისხანეზე გაცილებით მეტი ადამიანი. მაგრამ მარიამ პირველი

(ისევე როგორც მისი მეტსახელი — „სისხლიანი“) დღეს მივიწყებულია. პირველი ადგილი მსოფლიოს ყველაზე სისხლიანი ჯალათების არასაკაპტო კვარცხლბეკზე იფანე მრისხანეს რჩება.

კარლოს V სიცოცხლის მიწურულს გადადგა, უარყო ტახტი და ბერად აღიკვეცა, მაგრამ დარჩა მის მიერ შექმნილი წიგნი „კაროლინა“ — კანონთა კრებული, რომელსაც მომავალი ორნახევარი საუკუნის განმავლობაში, XIII ს-ის მიწურულამდე ეყრდნობოდა კათოლიკური და პროტესტანტული სისხლის სამართალი და რომელიც პრაქტიკულად ყველა დანაშაულისთვის ერთადერთ სასჯელს ითვალისწინებდა — სიკვდილს მხეცური წამებით. XVII საუკუნეში ერთმა გერმანელმა მოსამართლემ, გვარად ფონ კარპცოვმა, „კაროლინის“ საფუძველზე, ოცი ათასი სასიკვდილო განაჩენი გამოიტანა. ყოველდღე რომ თითო ადამიანისთვის მიესაჯა სიკვდილი ფონ კარპცოვს უქმეებზე დაუსვენებლად, ორმოცდათვრამეტი წელიწადი დასჭირდებოდა ამდენი ხალხის ეშაფოტზე ასაყვანად.

...ვასული საუკუნის ოთხმოციანი წლების მეორე ნახევარში, როცა ყველა დასავლურისადმი კერპთაყვანისმცემლური ქედისმორეკით დააუდდა, საქართველო და არა მხოლოდ საქართველო, მთელი საბჭოთა კავშირიც, სოციალისტური ევროპაც, როცა ყველას, ან თითქმის ყველას გვწამდა, რომ დასავლეთში არ არსებობს არაფერი არაიდეალური და აწმყოთიც, წარსულითაც ის სამყაროს მიბაძვისა და შთაგონების ერთადერთი წყაროა, ამ სტრიქონების ავტორს რამდენიმე კითხვა აეკვიატა: რით აიხსნება ის პარადოქსი, რომ იფანე მრისხანეს აქვს ყველაზე სისხლიანი მეფის სახელი, თუცა დასავლელმა მეფეებმა — ზემოხსენებულებმაც და მრავალმა სხვამაც — შეუდარებლად მეტი სისხლი დაღვარეს? ან ის პარადოქსი რით უნდა აიხსნას, რომ ადამიანის წამების „ხელოვნება“ კათოლიკეებმა და პროტესტანტებმა „სრულყოფილების“ უმაღლეს საფეხურებამდე აიყვანეს, ბრალი კი ამაშიც უფრო მართლმადიდებელ ხელისუფლებს ედებათ, რომლებიც მხოლოდ უნიჭო და უფანტაზიო ეპიგონ-პლაგიატორები იყვნენ თავიანთი დასავლელი კოლეგების, აგრეთვე, ინკვიზიციის მესვეურებისა?

XX საუკუნის ოთხმოციანი წლების მიწურულს ისტორიული ნაშრომების, სახელმძღვანელოების და ენციკლოპედიების გაცნობამ კიდევ ერთი პარადოქსული კანონზომიერება დამანახა. ბოლო დროს ენციკლოპედიაში არაფერია ნათქვამი კარლოს მეხუთის, ჰენრი მერვის და მრავალი სხვა მათნაირი კათოლიკე თუ პროტესტანტი მეფის მიერ დაღვრილ სისხლზე. ხოლო ისტორიული გამოკვლევები და სახელმძღვანელოები მკითხველს უხსნიან, რომ სისხლისღვრა, რასაკვირველია, ცუდია, მაგრამ დასავლელი მეფეები იბრძოდნენ სეპარატიზმის, სახელმწიფო გადატრიალებებისა და დესტაბილიზაციის წინააღმდეგ. ბრძოლას კი, სამწუხაროდ, ახლავს სისხლისღვრა... ვეცნობოდი ამ მასალას და მებადებოდა კითხვა: ნუთუ მართლმადიდებელ ხელისუფალთა წინაშე არასდროს მდ-

გარა ამგვარი პრობლემები? ნუთუ ისინი მხოლოდ და მხოლოდ გერიტები-
ვით უწყინარ და უმანკო ხალხს სჯიდნენ?

ეს კითხვაც მეზადებოდა: რატომ გაქრა ბოლო ათწლეულებში გამოცე-
მული ენციკლოპედიებიდან ბენედიქტ ფონ კარპცოვის ხსენება? თითქოს
არასდროს ეარსებოს მას აქვეყნად და არც, ალბათ, ყველა დროის სამარ-
თალწარმოების რეკორდი დაემყარებინოს ოცი ათასი სასიკვდილო განაჩე-
ნის გამოტანით.

დიდხანს ვერ მივაკვლიე ამ პარადოქსების მიზეზს. ამიტომ უბრალო
გაუგებრობის შედეგად ჩავთვალე. მხოლოდ წლების შემდეგ მივხვდი, რომ
„პარადოქსს“ დიდი პოლიტიკა სდებია სარჩულად, პროპაგანდის საათი-
ვით აწყობილი და ძალიან შორსგამიზნული მექანიზმისგან ყოფილა წარ-
მოშობილი.

თვით ამ პოლიტიკურ სარჩულზე და პროპაგანდის მექანიზმზე დაფიქრე-
ბამ კი გამაცემინა პასუხი იმ კითხვაზე, რომელსაც ოთხმოციანი წლების
მიწურულიდან ყველაზე ხშირად ვუსვამთ ჩვენს თავს ქართველები: რამ
დაგვატეხა თავს ეროვნული ტრაგედია? მკითხველს, შეიძლება ხელოვნუ-
რად და ნაძალადევად მოეჩვენოს ბოლო წლების ქართული უბედურების
დაკავშირება მართლმადიდებლურ და კათოლიკურ-პროტესტანტულ სა-
მყაროში ისტორიულად დამკვიდრებული სიკვდილით დასჯის წესებთან.
მით უმეტეს, ამ წესებზე დაკვირვების მეშვეობით, ჩვენი ერის წინაშე მდ-
გომ ყველაზე მთავარ, ყველაზე მტკივნეულ კითხვაზე პასუხის მიღება,
იქნებ, სრულიად დაუჯერებელი და ფანტასტიკურიც კი ჩანდეს. მაგრამ
ვთხოვ მკითხველს, ნუ დაივიწყებს ჩემ მიერ უკვე მოთხრობილ ისტორი-
ულ ფაქტებს, დააკვირდეს იმ ისტორიულ ფაქტებსაც, რომელთაც ქვემოთ
მოვიტან...

ივანე მრისხანის ძის, თევდორეს სიკვდილის შემდეგ რუსეთის ტახტზე
ავიდა ბორის გოდუნოვი, რომლის მეფედ კურთხევისას მოხდა განსაცვი-
ფრებელი ფაქტი, უნიკალური ევროპის მთელი მანამდელი ისტორიისთვის.
ბორის გოდუნოვმა დაიფიცა, რომ თავისი ხელმწიფობის პირველი ხუთი
წლის განმავლობაში სიკვდილით არ დასჯიდა არავის, თვით ყველაზე
სამინელ დანაშაულთა ჩამდენ ბოროტმოქმედებსაც კი! ანუ თანამედროვე
ტერმინოლოგიას თუ ვიზმართ, მეფე ბორისმა სიკვდილის დასჯაზე ხუთ-
წლიანი მორატორიუმი გამოაცხადა! ეს იყო 1598 წელს!

ევროპაში ამ დროს „კაროლინაზე“ დამყარებული სადისტური სისხ-
ლის სამართალი მძვინვარებდა, გერმანიაში სწორედ ამ დროს დაიბადა
იურისპრუდენციის მომავალი პროფესორი და შეთავსებით პრაქტიკოსი
მოსამართლე ბენედიქტ ფონ კარპცოვი. თვით „კაროლინის“ გავრცელების
არეალი კი უკვე შორს გასცდა გერმანიის საზღვრებს და დასავლეთ ევრო-
პის თითქმის ყველა სახელმწიფოს კანონმდებლობას დაედო საფუძვლად.
ისიც არ უნდა დაგვაიწყდეს, რომ „კაროლინა“ მხოლოდ სისხლის სამარ-

თლის კოდექსი იყო. მის პარალელურად მოქმედებდა წმიდა ინკვიზიციის სასამართლო. და ისიც ასეულობით ათას რელიგიურ „დამნაშავეს“ წვაავდა კოცონზე. თუ ქალის თვალების ფერი, ყურების ან ნაკეთების ფორმა მის ეშმაკისეულ ბუნებას „ამხილებდა“, განაჩენი შხად იყო. სატანა თავის მოციქულებად რატომღაც პირველ რიგში ქალებს ირჩევდა. კოცონზე დამწვართა ოთხმოც პროცენტს ისინი შეადგენდნენ. თუმცა არც ნებისმიერი მამაკაცი იყო დაზღვეული, თუკი ინკვიზიცია სატანას შეიცნობდა მათს გარეგნობაში, ან თუ მის სახლში აღმოჩნდებოდა შავი მამალი ან თეთრი კატა, ანდა თუ მის სხვენში დამურები დაიბუდებდნენ...

აი, ასეთ დროს გამოაცხადა ბორის გოდუნოვმა ხუთწლიანი მორატორიუმი სიკვდილით დასჯაზე. და აღასრულა კიდეც! მაგრამ თუ ერთი მართლმადიდებელი მეფის, ივანე მეოთხის მრისხანება, მისი სისხლიანი რეპრესიები დღეს იცის ყველამ, ისტორიაში სრულიად გაუნათლებელმაც კი, მეორე მართლმადიდებელი მეფის, ბორისის მორატორიუმის შესახებ ბევრ განათლებულ ისტორიკოსსაც კი არაფერი სმენია.

აქვე ჩნდება მეორე და არანაკლებ უცნაური პარადოქსი. მეფეთაგან ძალიან ბევრია შესული ისტორიაში მეტსახელით. თუნდაც იგივე მეფე ივანე IV, რომელიც არასოდეს მოიხსენიება გარეშე მეტსახელისა „მრისხანე“. სამაგიეროდ, სრულებით მივიწყებულია, რა შეარქვა ხალხმა სხვა მართლმადიდებელ მეფეს ალექსის, რომელიც სამი ათწლეულის მანძილზე მართავდა რუსეთს მეჩვიდმეტე საუკუნეში. მას ეძახდნენ «Тишеиший»-ს, ანუ „უწყნარეს“, ღმობიერი და შემწყნარებელი ხასიათის გამო. მართალია, არაერთ ისტორიკოსს უცდია, დაემტკიცებინა, ალექსი ამართლებდარ რუსულ ანდაზას, რომ წყნარ გუბეში ეშმაკები ბუდობენ, მაგრამ ამ მეფის განსაკუთრებული სისასტიკის ფაქტები ვერავის მოაქვს.

ალექსის ძე, პეტრე პირველი, საყოველთაოდ აღიარებულია რუსეთის ყველაზე დაიდ მეფედ. ბუნებით იგი ივანე მრისხანეს უფრო ჰგავდა, ვიდრე უწყნარეს ალექსის. უეჭვოდ დადასტურებულია, რომ მან თვით ივანე მრისხანეზე მეტ ადამიანს მოუსწრაფა სიცოცხლე, მაგრამ პეტრეს „მიღწევები“ ამ საქმეში ვერც კი შეედრებოდა ვეროპელი მეფეებისას.

პეტრეს ასულმა, იმპერატრიცა ელისაბედმა, საერთოდ, ვეროპის ისტორიაში უპრეცედენტო რამ მოიმოქმედა: სამუდამოდ აკრძალა სიკვდილით დასჯა! და ეს იმ დროს, 1753 წელს, როცა ვეროპელებს იდეის, თეორიის დონეზეც კი არ მიეღწიათ დამნაშავეთა არამოკვდინების მოთხოვნისათვის.

პოპულარული ისტორიოგრაფია, პუბლიცისტიკა, მთელი თანამედროვე საინფორმაციო საზოგადოებრიობა არც ამ ფაქტს ახმოვანებს. ეს ფაქტიც მიყრუებული და ანალეში ჩარჩენილია.

შეიძლება, გვითხრან, რომ ელისაბედის გარდაცვალების შემდეგ სიკვდილით დასჯა განაზღვდა. მაგრამ განა უადრესად მნიშვნელოვანი არ არის თვით ფაქტი, სასამართლოსგან კაცის მოკვდინების აღმკვეთი

პირველი განკარგულების გამოცემისა, ევროპის ისტორიაში? იმავე XVIII საუკუნის სამოციან წლებში რუსეთის კიდევ ერთმა იმპერატორიცამ, ეკატერინე მეორემ დაადასტურა თავისი ერთგულება ელისაბედის კანონისადმი და ხელახლა აღკვეთა სიკვდილით დასჯა. მართალია, ეკატერინემ მალე თავადვე დაარღვია მის მიერვე ნაბრძანები, დაახოცინა ემელიან პუგაჩოვი და მისი რამდენიმე უახლოესი თანამზრახველი, მაგრამ ფაქტია, XVIII საუკუნის რუსეთში სიკვდილით დასჯა, როგორც კანონის ზომა, ათასჯერ ნაკლებად გამოიყენებოდა, ვიდრე იმავე დროის ევროპაში.

მკითხველთა შორის უთუოდ გამოჩნდებიან ისეთები, ვინც შემახსენებს, რომ ელისაბედი არ იყო პირველი ქრისტიანი მეფე, ვინც ადამიანის მოკვდინება აკრძალა. თამარ მეფის საქართველოშიც ზომ არავის სჯიდნენ სიკვდილით. ეს მაგალითიც ადასტურებს, რაოდენ მცდარია დღეს მოარული, თითქმის უალტერნატივოდ გაბატონებული შეხედულება, თითქოს ევროპელ (ანუ კათოლიკე და პროტესტანტ) მეფეთა მმართველობა უფრო ჰუმანური და შემწყნარებლური იყო, ვიდრე მართლმადიდებელი მეფეებისა.

ევროპელთაგან პირველი, ვინც სიკვდილით დასჯის კანონგარეშე გამოცხადება მოითხოვა, იყო ჩეზარე ბეკარია, რომელმაც 1766 წელს გამოაქვეყნა წიგნი ამის თაობაზე, ანუ მაშინ გამოაქვეყნა, როცა სამართლმადიდებლო სამყაროში უკვე იყო მაგალითები სიკვდილით დასჯაზე მორატორიუმის დაწესებისა, მისი აკრძალვებისა, ხოლო რუსეთში XVIII საუკუნის დამდეგიდან მრავალ მოაზროვნეს ჰქონდა გამოთქმული აზრი, რომ ადამიანის მკვლელობას არავითარი სასამართლო განაჩენი არ ამართლებს.

ბეკარიას ევროპაში მიმდევრები გამოუჩნდნენ. თუმცა აუცილებლად აღსანიშნავია, რომ არც ერთ მათგანს, თვით ბეკარიას ჩათვლით, სიკვდილით დასჯის მთლად აღკვეთა არ მოუთხოვია. იბრძოდნენ მხოლოდ ამ პრაქტიკის შესაზღუდად. თუ როგორი იყო ეს პრაქტიკა, ჩანს თუნდაც ერთი ისტორიული ფაქტიდან, რომლის შესახებაც წერდა ვოლტერი, თავისი დროის ყველაზე დიდი ინტელექტუალური ავტორიტეტი ევროპაში. ვოლტერი გამოეხმაურა თვრამეტი წლის მოახლე გოგონასთვის სიკვდილის მისჯას იმის გამო, რომ მან თვრამეტი ცალი ხელსახოცი მოპარა თავის ქალბატონს. ვოლტერი წერდა, სასამართლოზე დადგინდა, რომ ქალბატონი თვეების მანძილზე ხელფასს არ უხდიდა გოგონას და საჭმელსაც უმაღავდა. მოახლემ ხელსახოცები იმისთვის მოიპარა და გაყიდა, რომ შიშმილით არ მომკვდარიყო. არც ამ უსამართლო განაჩენის გახმაურებამ, არც ვოლტერის უზარმაზარმა გავლენამ არ უშველა საბრალო გოგონას. იგი ჩამოახრჩვეს.

ასეთი იყო შუა საუკუნეების ევროპა. თითქმის ყოველგვარი დანაშაულისთვის არსებობდა ერთადერთი სასჯელი — სიკვდილი! გინდ სამშობ-

ლოსთვის გელალატა დ გინდ ქათამი მოგეპარა, გინდ კაცი მოგეკლა და გინდ ქალი გაგეუპატიურებინა...

ყველაფრისთვის — სიკდილი!

გაილია მეთვრამეტე ასწლეული და მასთან ერთად შუა საუკუნეებიც. ახალ დროში შეაბიჯეს ევროპამაც და რუსეთმაც (საქართველოიანად). მეცხრამეტე საუკუნეში კიდევ უფრო თვალნათლივ გამოიკვეთა მართლმადიდებლური და კათოლიკურ-პროტესტანტული სამყაროების აბსოლუტურად განსხვავებული დამოკიდებულება უმთავრესისადმი — ადამიანის სიცოცხლისადმი.

ვიცი, ბევრს დაუჯერებლად მოეჩვენება ეს, მაგრამ ფაქტი ფაქტია და მას ვერსად წაუხვალ: მთელი მეცხრამეტე საუკუნის მანძილზე რუსეთის იმპერიაში სიკვდილით დაისაჯა სულ ასამდე ადამიანი, ანუ პროცენტულად თითო წელიწადზე დაახლოებით თითო სიკვდილით დასჯა მოდიოდა. ევროპაში მართო პარიზის კომუნის დამხობის შემდეგ სიკვდილით დასაჯეს ათასობით კაცი, ქალი, ბავშვი. საფრანგეთში კანონმდებლობით 1848 წლის რევოლუციის შემდეგ პოლიტიკური დანაშაულისთვის სიკვდილით დასჯა გაუქმებული იყო. მიუხედავად ამისა, 1871 წელს კომუნაზე გამარჯვების შემდეგ სასამართლოებს გამოჰქონდათ სასიკვდილო განაჩენები. ბევრს, საერთოდ, გაუსამართლებლად ზოცავდნენ.

მეცხრამეტე საუკუნის პირველი მეოთხედის განმავლობაში რუსეთის მეფე იყო ალექსანდრე I. მის დროს სიკვდილით დასაჯეს 24 კაცი, მათგან დიდი უმრავლესობა — ნაპოლეონთან ომის პერიოდში. ისტორიულ წიგნებში წერია, რომ პარიზელი კომუნარების მიმართ გამოჩენილი სისასტიკე აიხსნება იმ რთული ვითარებით, რაც საფრანგეთის მიერ 1870 წელს პრუსიასთან ომმა და შემდეგ კომუნის შექმნამ გამოიწვია. მაგრამ განა 1812-1814 წლების რუსეთ-საფრანგეთის ომმა ნაკლები სირთულე შეუქმნა მართლმადიდებლურ სახელმწიფოს?!

1825 წელს, როცა ალექსანდრე I გარდაიცვალა და ტახტზე ავიდა მისი ძმა ნიკოლოზ I, ჩახშობილ იქნა დეკაბრისტების შეთქმულება. სასამართლომ 36 დეკაბრისტს სიკვდილი მიუსაჯა. მათგან ჩამოაზრჩეს მხოლოდ ხუთი. დანარჩენები შეიწყალა იმ მეფემ, რომლის დამხობასაც დეკაბრისტები აპირებდნენ. ნიკოლოზ პირველმა ოცდაათ წელზე მეტ ხანს იმეფა და 40 ადამიანი დასაჯა სიკვდილით. მისი შვილის და შვილიშვილის, ალექსანდრე მეორისა და ალექსანდრე მესამის მეფობის ჟამს, ანუ მეცხრამეტე საუკუნის მიწურულამდე, მოკვდინებულ იქნა კიდევ 40 ადამიანი. მათ შორის, ორივე მეფეზე მრავალი თავდასხმის მონაწილეები და ალექსანდრე მეორის მკვლელები.

ინგლისის პარლამენტში კი მეცხრამეტე საუკუნის ათიანი წლების მანძილზე ათ წელს მიმდინარეობდა პაექრობა „კაროლინაზე“ დამყარებული სისხლის სამართლის კოდექსის შესაცვლელად. მაგრამ პარლამენტმა

ძალაში დატოვა კანონი, რომელიც სიკვდილს ითვალისწინებდა ორასი კატეგორიის დანაშაულისთვის, ანუ პრაქტიკულად ყველა დანაშაულისთვის! სხვათა შორის, საზრჩობელაზე კიდებდნენ ქურდებს, რომელნიც ერთ შილინგზე მეტს მოიპარავდნენ. პარლამენტი ათ წელს დაობდა, მინიმალური თანხის ერთი შილინგიდან ხუთ შილინგამდე გაზრდის თაობაზე. ამ შემთხვევაში ოთხი შილინგის მომპარავი სიკვდილით აღარ დაისჯებოდა. მაგრამ პარლამენტმა არ შეცვალა კანონი. ამასთან, სიკვდილით ისჯებოდნენ ქურდების თანამზრახველებიც. იგულისხმება ის ადამიანები, ვინც იცოდა ქურდის განზრახვა, ან ქურდობის შემდეგ გაიგო და არ დააბეზლა.

ასეთი იყო მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრამდე დღეს ლამის იდეალურად გამოცხადებული ინგლისის იურისპრუდენცია. ის მხოლოდ სამოციანი წლებიდან შეარბილეს რამდენადმე.

1828 წელს ესპანეთში, სევილიაში, დაწვეს 26 წლის ქალი იმისთვის, რომ იგი თურმე ალქაჯი, კუდიანი იყო და ღამ-ღამობით ცოცხზე გადამჯდარი დაფრინავდა ცაში. სამართლიანობა მოითხოვს, ითქვას, რომ ეს იყო უკანასკნელი აუტორიტეტი. ამით დასრულდა კათოლიკური და პროტესტანტული ეკლესიების რეასწლიანი ტერორი დასავლეთ ევროპაში. რეასწლიანი!!! დღეს არავინ უწყის, რამდენი მილიონი ადამიანი (ძირითადად ქალები) გამოასალმეს სიცოცხლეს ენით აუწერელი წამებით იმ რეასის წლის მანძილზე. დანამდვილებით მხოლოდ იმის თქმა შეიძლება, რომ არც ერთ სხვა სარწმუნოებას, არცერთ სხვა ცივილიზაციას არასოდეს, არსად დაუტეხია ხალხისთვის მსგავსი, თუნდაც ოდნავ მიმსგავსებული ჯოჯოხეთი.

მართლმადიდებლური სარწმუნოებისთვის ამგვარი რამ საერთოდ უცხოა. მართლმადიდებლური „ველური“ აღმოსავლეთი არ სცნობდა აუტორიტეტს.

პირველი ევროპული სახელმწიფო, რომელმაც მეთვრამეტე საუკუნის მიწურულს გააუქმა სიკვდილით დასჯა, იყო ტოსკანა, ცეროდენა სამთავრო. მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევრიდან კიდევ რამდენიმე პატარა ევროპულმა ქვეყანამ უარჰყო ადამიანის მოკვდინების კანონი. თუმცა ყველაზე დიდი და მთავარი ევროპული ქვეყნების — ინგლისის, საფრანგეთის, გერმანიის, იტალიის, ესპანეთის — სასამართლოები განაგრძობდნენ ადამიანთა სისხლის მდინარეების ღვრას.

XVIII საუკუნის მიწურულსა და XIX საუკუნის დამდეგს ყველაზე დიდმა ევროპელმა ფილოსოფოსებმა, იმანუელ კანტმა და გეორგ ჰეგელმა ბევრი დაწერეს სამართლის თემაზე. ისინი მოითხოვდნენ, რომ სიკვდილი სასჯელის არსებითად ერთადერთი ზომა აღარ ყოფილიყო. მაგრამ ამ ზომის საერთოდ გაუქმება არასოდეს მოუთხოვიათ. პირიქით, ევროპული ფილოსოფიის ორივე მწვერვალი არსებითად ტალიონისეული სამართლის ჩარჩოებში დარჩნენ — კბილი კბილის წილ, თვალი თვალის წილ, სისხლი

სისხლის წილ... მართლმადიდებლური რუსეთის „ბნელეთში“ კი კანტისა და ჰეგელის ეპოქამდე ბევრად ადრე დაიბადა სიკვდილით დასჯისადმი პროტესტი. რუსეთში თითქმის ყველა მოაზრონვე პეტრე პირველის ეპოქის შემდეგ ემობდა ადამიანის მოკვდინებას. აღწევდნენ კიდევ მიზანს. სიკვდილი, როგორც სასჯელის ზომა რუსეთში სულ უფრო იშვიათდებოდა.

ევროპაში კი მეცხრამეტე საუკუნის ბოლოს წარმოიშვა იურისპრუდენციის ეგრეთ წოდებული ანთროპოლოგიური სკოლა, რომლის მამამთავარი ჩეზარე ლომბროზო დღემდე ძალიან პოპულარულია. მისი წიგნები დიდი ტირაჟებით იბეჭდებოდა. ანთროპოლოგისტები თვლიდნენ და თვლიან (ისინი დღესაც არიან დასავლეთში), რომ დამნაშავე იბადება დამნაშავედ, ამიტომ მისი გამოსწორება შეუძლებელია. თურმე დამნაშავედ გაჩენილის შეცნობაც კი შეიძლება მისი თავის ქალის ფორმით და სახის ნაკეთებით. აქედან — დასკვნა: თუ საზოგადოებრიობას სურს კრიმინალური ვითარების ნორმალურ ფარგლებში დატოვება, საჭიროა, რაც შეიძლება მეტი დამნაშავეს ფიზიკურად მოსპობა.

მართლმადიდებლურ სამყაროში არასოდეს არავითარი მსგავსი თეორია არ შექმნილა. ამერიკის შეერთებულ შტატებში კი დღესაც პრაქტიკულად გაბატონებულია ასეთი აზრი: მანიაკ მკვლელთა (ან, როგორც თვითონ ამერიკელები უწოდებენ, სერიულ მკვლელთა) კატასტროფულად დიდი რიცხვი ამ ქვეყანაში იმით აიხსნება, რომ ღმერთი აჩენს ამგვარ ადამიანებს. მაგრამ რატომ მაინცდამაინც ამერიკაში აჩენს ღმერთი მანიაკების ოთხმოც პროცენტს? ამ კითხვაზე პასუხს ამერიკელები არც კი ეძიებენ.

დასავლური კანონმდებლობა ისტორიულად პრაქტიკულად არ ცნობდა ისეთ რამეს, როგორიცაა შეწყალება. „ბნელ“ რუსეთში კი მეცხრამეტე საუკუნის მანძილზე სიკვდილიმისჯილთა ოთხმოცი პროცენტი შეიწყალეს. თანაც ძალიან ხშირად სასიკვდილო განაჩენს ცვლიდნენ საოცრად მსუბუქი სასჯელით. აქ არ შეიძლება, არ გაგვახსენდეს გენიალური მწერლის, ფ. დოსტოევსკის ბედი, რომელსაც პეტრაშევსკის ჯგუფის წევრობისთვის, სხვა პეტრაშევსკებთან ერთად, სიკვდილი ჰქონდა მისჯილი. ნიკოლოზ პირველმა ყველა შეიწყალა, თუმცა პეტრაშევსკელები სწორედ ამ მეფის დამხობას გეგმავენ. დოსტოევსკის მხოლოდ ოთხი წლის პატიმრობა მიუსაჯეს...

ჩვენი ისტორიაც გავიხსენოთ. საქართველოში 1832 წლის შეთქმულების გახსნის შემდეგ, რამდენიმე შეთქმულს (მათ შორის ალექსანდრე ჭავჭავაძეს, გრიგოლ ორბელიანს, სოლომონ დოდაშვილს) სიკვდილი მიესაჯა. მაგრამ იმავე ნიკოლოზ პირველმა ყველა შეიწყალა და რუსეთის სხვადასხვა ქალაქში გადაასახლა. არც ერთ შეთქმულს გადასახლებაში ხუთ წელზე მეტი არ დაუყვია. განთავისუფლების შემდეგ კი არცერთისთვის აღარ გაუხსენებიათ ძველი „ცოდვა“. შემდგომში ზოგიერთმა შესანიშ-

ნავი კარიერა გაიკეთა. გრიგოლ ორბელიანი ინფანტერიის გენერალი და ოქროს ხმლის კავალერი გახდა. ფაქტია, რომ, რუსული სახელმწიფოებრიობის თვალსაზრისით, ქართველი შეთქმულების ჩანაფიქრი საშინელ დანაშაულს შეიცავდა. ჩვენს თავადებს განზრახული ჰქონდათ დიდ პურმარილზე დაეპატიჟათ მეფის ნაცვალი და მისი უახლოესი გარემოცვა, აგრეთვე, საქართველოში მყოფი რუსული ჯარის მეთაურები და ყველა მათგანი დაეხრცათ. შემდეგ უნდა გაენადგურებინათ უმეთაუროდ დარჩენილი ჯარი, გადაეკეტათ დარიალი, საქართველოს სამხედრო გზა და აღედგინათ ქვეყნის დამოუკიდებლობა.

დაუჯერებელია, მაგრამ ფაქტია: მეცხრამეტე საუკუნეში სიკვდილით არ დასჯილა არც ერთი ქართველი!

ჩვენ განვიხილეთ კათოლიკური და პროტესტანტული ეკლესიების მიერ ჩადენილი, ჯერ არნახული და არგაგონილი, საოცარი მასშტაბების მქონე, მაგრამ მხოლოდ ერთი დანაშაული — სიკვდილით დასჯა. თუ გავიხსენებთ ამ ეკლესიებისა და მათი გაგლენით ჩამოყალიბებული კულტურების სხვა ბოროტქმედებებსაც, ცხადი გახდება, რომ არცერთ რელიგიას, არცერთ ცივილიზაციას მსგავსი ავკაცობა არ ჩაუდენია.

ცხადია, ეს განცხადება შეიძლება ბევრს ეხამუშოს, მაგრამ ფაქტია, რომ მრავალი ადამიანი მთელს მსოფლიოში, უპირველეს ყოვლისა კი, პოსტსაბჭოთა სფეროში, ჯერ კიდევ ვერ გათავისუფლდა ყოველივე დასავლურის, განსაკუთრებით, ვითომდა მათი ცივილიზაციისათვის იმანენტურად დამახასიათებელი ლიბერალური „ღირებულებების“ განდიდებისაკენ მიმართული, დასავლეთის პოლიტექნოლოგიების მიერ აგორებული პიარკომპანიის ზეგავლენისაგან. პიარის აგორება დასავლეთის პოლიტექნოლოგებს ეხერხებათ; საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ბოროტმზრახველები საკმაოდ კარგი ორატორები არიან.

დასასრულს, ჩვენ უბრალოდ ჩამოვთვლით დასავლეთის ისტორიის საყოველთაოდ ცნობილ ფაქტებს. ყველა მეტ-ნაკლებად განათლებული ადამიანისათვის ეს ფაქტები ცნობილია, მაგრამ რატომღაც დავიწყებას მიეცა. როგორც ჩანს, პიარს ძალა შესწევს, არა მარტო თავს მოახვიოს ადამიანს წარმოუდგენელი, არგაგონილი სიცრუე, არამედ დაავიწყოს ჭეშმარიტება.

შეგახსენებთ, დღეს მოზეიმე სიცრუის მიერ გაფერმკთალეულ, მნიშვნელობადაკარგულ წარსულის საზოგადოდ ცნობილ მოვლენებს:

კათოლიციზმის გარდა, არცერთ რელიგიას არასდროს უწარმოებია ჯვაროსნული ომები. ამ ომებში პროტესტანტებს მონაწილეობა არ მიუღიათ იმ უბრალო მიზეზის გამო, რომ პროტესტანტული რელიგია ჯერ კიდევ არ არსებობდა. კათოლიკეებმა დამოუკიდებლადაც მოახერხეს მილიონობით „ურწმუნოთა“, ძირითადად, ქალებისა და ბავშვების განადგურება;

არასდროს არცერთ რელიგიას „კუდიანებზე არ უნადირია“. დასავლეთში ეს კომმარა რვა საუკუნე გაგრძელდა. XVI საუკუნეში წარმოშობილი პროტესტანტიზმი კი კათოლიციზმს ულმობლობაში არაფრით ჩამორჩებოდა;

არასდროს არცერთ ცივილიზაციას მთელი კონტინენტის გენოციდი არ მოუწევია, როგორც ეს კათოლიკეებმა და პროტესტანტებმა გააკეთეს და ამერიკის კონტინენტის ორივე მატერიკის აბორიგენი მოსახლეობის 95% ამოწვევით;

„კათოლიკეებისა და პროტესტანტებისათვის დასაბამიდანვე დამახასიათებელი ლიბერალიზმის“ კიდევ ერთი გამოვლინება, — მონობის აღდგენა XVI საუკუნეში. და ეს მაშინ, როცა მთელ მსოფლიოს დავიწყებული ჰქონდა მონათმფლობელობა;

არასდროს არცერთ რელიგიას არ უწარმოებია ისეთი მასშტაბური და ტოტალური რელიგიური ომები, როგორც ეს დასავლეთში ხდებოდა. თუ საქმე „ურწმუნოთა“ ძარცვასა და განადგურებას ეხებოდა, კათოლიკეები და პროტესტანტები ყოველთვის ახერხებდნენ გაერთიანებასა და თანამშრომლობას, ნაძარცვის გაყოფისას კი ერთიანობა უმალ ირღვეოდა. ქვეყნის შიგნით გავლენის მოპოვების მიზნით, ორივე კონფესია ისეთი სისატიკითა და დაუნდობლობით უსწორდებოდა ერთმანეთს, როგორც არაქრისტიანებს;

დასავლეთში ჩვეულებრივი მოვლენა იყო რელიგიური და საერო ხელისუფალთა დაუფარავი, აშკარა კავშირი ყველაზე ამაზრზენ ბანდიტებთან. მაგალითები მრავლადაა. ერთით დაკმაყოფილდეთ: ინგლისის დედოფალმა ელისაბედ I-მა რაინდის წოდება მიანიჭა მეკობრე ფრენსის ბლეიკს, რომელსაც საკმაოდ დიდი თანხები შეჰქონდა ხაზინაში. ფულის წარმომავლობა კი, არავის არც აინტერესებდა და არც აწუხებდა!

ფაშისმის წარმოშობისთანავე, კათოლიკური და პროტესტანტული ეკლესიები მის სამსახურში ჩადგნენ. პაპმა პიუს XI-მ ბენიტო მუსოლინის „ღვთაებრივი მმართველი“ უწოდა. ვატიკანი ფრანცისკო ფრანკოსაც გააფთრებით იცავდა ესპანეთში. დასავლეთის ორივე ქრისტიანული ეკლესიის უმაღლესი ხელმძღვანელობის სიყვარული გერმანელი ფაშისტებისა და მათი წინამძღოლის ადოლფ ჰიტლერისადმი მრავალტომიანი რომანის თემაა. მათი ურთიერთკავშირი და სიყვარული იმდენად ორგანული იყო, რომ მეორე მსოფლიო ომის დროს, რომის პაპმა არ დაგმო ფაშისტების მიერ, სხვათა ჭკუის სასწავლებლად, თავისუფლებისათვის მებრძოლი ათასობით იტალიელის მკვლელობა.

გავიმეორებ, კათოლიკურ-პროტესტანტული ცივილიზაციის ზემოაღნიშნული და სხვა მსგავსი ბოროტქმედებები საზოგადოდაა ცნობილი, მათ შორის, რაღა თქმა უნდა, დასავლეთის ლიბერალური დემოკრატიის აპოლოგეტებისათვისაც. თუმცა მათ სულაც არ უშლის ხელს, განადი-

ღონ და გააიდგალონ ყოველივე ევროპული და ამერიკული: კათოლიკური და პროტესტანტული კონფესიები, ისევე როგორც კათოლიკურ-პროტესტანტული ცივილიზაცია, საუკეთესოა ყველა არსებულს შორის! უფრო მეტიც, ყველა შესაძლოს შორის! დასავლეთის ტრუბადურებს ვერ გადაარწმუნებ. მიუხედავად ფართოდ გაპიარებული პოლიტკორექტურობისა, ისინი ხმამაღლა აცხადებენ, რომ ყველა სხვა რელიგია, კონფესია, ცივილიზაცია ჩამორჩენილი, არასრულყოფილი და მანკიერია.

პროდასავლური პიარის ჯოჯოხეთური ზეწოლის პირობებში ძნელად დასაჯერებელია, მაგრამ ვატიკანის ამჟამინდელმა მეთაურმა, პაპმა ბენედიქტე XVI-მ მუჰამედს ანტიქრისტე უწოდა და განაცხადა, რომ ისლამს არაფერი შეუქმნია, ღვთის გმობის გარდა. — ასეთი განცხადებების შემდეგაც კი მუსულმან სასულიერო პირებს მცირედი შეურაცხყოფაც არ მიუყენებიათ ქრისტიანული რელიგიისათვის, ხოლო იესო ქრისტეს ისევე უდიდეს წინასწარმეტყველად თვლიან.

იმავე ბენედიქტე XVI-მ კათოლიციზმი ერთადერთ ქრისტიანულ კონფესიად გამოაცხადა. ამ განცხადებას რუსული მართლმადიდებელი ეკლესია გამოეხმაურა. მის ზედმიწევნით გაწონასწორებულ, კორექტულ განცხადებაში აღნიშნულია, რომ პონტიფიკოსის მოსაზრებაში ახალი არაფერია, გარდა მოსაზრების გულწრფელობისა. მართლაც, ვატიკანი თავის თავს ყოველთვის ღვთის ერთადერთ ტაძრად თვლიდა, მაგრამ უწინ საჯაროდ არასდროს გაუჟღერებია ეს მოსაზრება. თუმცა მისი პოლიტიკა ყოველთვის მიმართული იყო სხვა ქრისტიანული კონფესიების, უპირველეს ყოვლისა, მართლმადიდებლობის წინააღმდეგ. გავიხსენოთ თუნდაც კონსტანტინეპოლის დაცემის ისტორია – აღმოსავლეთის ქრისტიანობის ციტადელი შესაძლებელია არ დაცემულიყო, რომს პირობა რომ შეესრულებია და დახმარებოდა ბიზანტიას, მაგრამ რომმა პირობა არ შეასრულა, მოიტყუა.

კათოლიკები და პროტესტანტები საკუთარ სიწმინდეებსაც არ ინდობდნენ. მეორე მსოფლიო ომის დროს, ამერიკელებისა და ინგლისელების ავიაციამ მიწასთან გაასწორა VI საუკუნის შესანიშნავი ტაძარი – მონტეკასინო (იტალია), სადაც იმ დროისთვის არცერთი გერმანელი სამხედრო პირი არ იმყოფებოდა (აღსანიშნავია, რომ ფაშისტებმაც კი დაინდგეს ეს უძველესი ტაძარი). კათოლიციზმისა და პროტესტანტიზმის ბევრი საკულტო ძეგლი (დრეზდენში, ჰამბურგში, კიოლნში და ა.შ.), განადგურებულ იქნა ამერიკული და ინგლისური საჰაერო შეიარაღებული ძალების მიერ, სამხედრო თვალსაზრისით, უაზრო, თავისი არსით კი, საღისტური დაბომბვების დროს!

შემდეგი პარადოქსული ფაქტიც გავიხსენოთ: მიუხედავად იმისა, რომ კათოლიკებითა და პროტესტანტებით დასახლებული ტერიტორიები ზომიერ და ცივ კლიმატურ ზონებს განეკუთვნება, ყველა ეპოქაში მძიმე ინ-

ფექციური დაავადებების კერა სწორედ აქ ჩნდებოდა და პანდემიის სახით ვრცელდებოდა. მაშინ, როცა თბილ სარტყლებში განლაგებულ მართლმადიდებლურ, ასევე მუსულმანურ ქვეყნებსაც მსგავსი პანდემიები, რომლებსაც მოსახლეობის შესამედი ეწირებოდა, არ ახსოვთ.

ეს პარადოქსი არ არის. კათოლიკე და პროტესტანტი მოსახლეობის დაბალი ფენები წარმოუდგენელ ანტიანთროპულ პირობებში ცხოვრობდნენ – საოცარ სიღარიბესა და სიბინძურეში. არსად, არცერთ ქვეყანაში უბრალო ადამიანი ისეთ მძიმე ექსპლუატაციას არ განიცდიდა, როგორც დასავლეთში.

ასე რომ, დასავლეთის „ძლიერნი ამა ქვეყნისანი“ ერთნაირად (ან თითქმის ერთნაირად) ჩაგრავენ და ტანჯავენ საკუთარი და სხვა ქვეყნების მოსახლეობას. რაც შეეხება პიარ-განქიქებას, ეს იარაღი მხოლოდ უცხოებისადმი მიმართული. **დასავლეთი საკუთარი წარსულის შელამაზებით თავს აღარ იწუხებს, ახლა უკვე მის იდეალიზებას ახდენს.** მის მიერ კონტროლირებადი მულტი-მედია ყველა შესაძლო საშუალებით საზოგადოდ ამკვიდრებს მოსაზრებას, რომ მხოლოდ დასავლეთში ცხოვრობენ ჭეშმარიტი მორწმუნეები, ჭეშმარიტად ეკლესიური ადამიანები. რაც შეეხება სხვა ქვეყნებს, აქ მხოლოდ ფანატიკოსი-ფუნდამენტალისტები, ერეტიკოსები ან უბრალოდ ურწმუნონი ცხოვრობენ (ყოველივე ამის შემდეგ რატომღა უნდა გაგვიკვირდეს ამჟამინდელი პაპის მხრიდან ათეისტების მისამართით შეურაცხყოფელი გამოთქმები?). ეს თვისება მხოლოდ დასავლეთის პროპაგანდისტების არის დამახასიათებელი. მხოლოდ დასავლეთში ხატავენ და აქვეყნებენ სხვა რელიგიების წინასწარმეტყველებსა და წმინდანებზე კარიკატურებს. მხოლოდ დასავლეთში ანიჭებენ უმაღლეს სახელმწიფოებრივ ჯილდოებს სხვა რჯულის წარმომადგენლებს, რომლებმაც საკუთარი რელიგიის წმიდა ტექსტები შეურაცხვეს და შებილწეს (გავისხენოთ თუნდაც მხოლოდ სილმან რუდმის ისტორია).

სამაგიეროდ, საკმარისია რომელიმე სხვა აღმსარებლობის წარმომადგენელმა გაიხსენოს და ხმამაღლა გააჟღეროს, რომ სწორედ დასავლეთის კონფესიებში, სრულიად აშკარად, ყოველგვარი შეფარვის გარეშე, არსებობდა რელიგიური მექრთამეობა — სიმონია, ინვესტიტურე, ინდულგენციები... რომ პრაქტიკულად მთელი ისტორიის მანძილზე, მხოლოდ დასავლეთის კონფესიის უმაღლეს იერარქთა შორის გვხვდებოდნენ გარყვნილები, მძარცველები, მკვლელები... რომ მხოლოდ დასავლეთში ნიშნავენ თავიანთი ეკლესიების იერარქებად აშკარა პედერასტებსა და პედოფილებს, მაშინვე ისმის ცილისწამება და მუქარა.

თურმე ნუ იტყვი, ყოველივე ამის გახსენება ბღალავს დასავლეთის მოსახლეობის ღირსებას, ჩრდილს აყენებს მათი ცივილიზაციის ყბადაღებულ ღირებულებებს. ფართოდ გაპიარებული მოსაზრების თანახმად, არავის აქვს უფლება ეჭვი შეიტანოს დასავლეთში მცხოვრები ადამიანების ჭეშ-

მარიტ მორწმუნეობასა და ღვთისმოსაობაში, საეკლესიო ცხოვრების სრულყოფილების და საერთოდ მათი ცხოვრების იდეალურ წესში — ეკონომიკური, სოციალური, პოლიტიკური, კულტურული და ა.შ. თვალსაზრისით.

რა თქმა უნდა, დასავლეთის სინამდვილისათვის დამახასიათებელი ყველა სიმახინჯე და საშინელება დასავლეთში მცხოვრები ადამიანების შინაგანი თვისებებით არ არის განპირობებული. დასავლური ყაიდის ქრისტიანობა თავიდანვე ჩამოყალიბდა როგორც ტოტალიტარული რელიგია. კათოლიციზმის წარმოშობის შემდეგ, დასავლეთ-ევროპულ ქრისტიანობაში არსებული ტოტალიტარიზმი კიდევ უფრო გაძლიერდა. ვატიკანის იერარქია ავტორიტარული რეჟიმების და სპეცსამსახურების სტრუქტურული ვერტიკალის იდენტურია.

მართლმადიდებლობას ეროვნებათაშორისი ცენტრალიზებული ადმინისტრაცია არ გააჩნია. მართლმადიდებლობა ნაციონალური ეკლესიების სუვერენიტეტს, ავტოკეფალიას აღიარებს. უნდა აღინიშნოს, რომ არცერთ მოქმედ მონოთეისტურ რელიგიას მმართველობის ტოტალიტარული სტრუქტურა არ აქვს. სწორედ ამიტომ არ ახსოვს ისტორიას, მათი მხრიდან, კათოლიციზმის მსგავსი დანაშაულებრივი ქმედებები.

რაც შეეხება პროტესტანტიზმს: თავის დროზე ეს კონფესია ჩამოყალიბდა ვატიკანის დიქტატის წინააღმდეგ მიმართული სახალხო პროტესტის საფუძველზე, ამჟამად კი ცდილობენ ვატიკანის წიაღში მის დაბრუნებას. ეს სწორედ ის შემთხვევაა, როდესაც დაპირისპირებულები ერთიანდებიან. პროტესტანტიზმის მამებმა, უწევდნენ რა პროპაგანდას თავიანთი კონფესიის უაღრესად ლიბერალურ ხასიათს, სინამდვილეში ჩამოაყალიბეს კათოლიციზმის მსგავსი ტოტალიტარული და დანაშაულებრივი მიმართულება. „კუდიანებიც“ არანაკლები დაუწვიათ, სხვა რწმენის ადამიანებიც არანაკლებ ეზიზღებათ, ვიდრე კათოლიკებს. მათი ღვთისმოსაობა კი მოჩვენებითი და გარეგნულია. ალბათ, მთელმა კაცობრიობამ იცის, თუ რა იმალება ამერიკული ღირებულებების მიღმა. ამერიკის შეერთებულ შტატებში (ქვეყანაში, სადაც მილიონზე მეტი პროტესტანტული ეკლესიაა) შექმნილი ფილმები, დაწერილი სიმღერები, ზოგადად მასობრივი კულტურა, დაცინის და მასხრად იგდებს ბიბლიურ ათ მცნებას მთლიანად, ქადაგებს სახარებისეული ზნეობის საწინააღმდეგო ღირებულებებს, ანტისახარებას. წმიდა წიგნების თანახმად, ფარისევლად მიჩნეულია ადამიანი, რომელიც რწმენას ნიღბად ატარებს. ის კი, ვინც ანტისახარებას ქადაგებს და ნამდვილად სწამს ამის, ბევრად უარესია...

კულტურა, ამ ცნების ნამდვილი მნიშვნელობით, დასავლეთში პრაქტიკულად უკვე განადგურებულია. ხელოვნების არცერთ სფეროში აღარ იქმნება შედევრები, ჭეშმარიტად მხატვრული ღირებულების ნაწარმოებები. „უმაღლესი დემოკრატიული ფასეულობების“ იარლიყით კაცობრიობას სიმახინჯეების აპოლოგიას სთავაზობენ. ამასთან ერთად, საუკუნეების

მანძილზე დამკვიდრებული ძრწოლის პანორამა, გასული საუკუნის შუა პერიოდიდან, ზღვარგადასული გარყვნილებითაა „გამდიდრებული“.

მთავარი ის არის, რომ მთელი სამყარო, ყველა ერი ვალდებულია გაიზიაროს და მიიღოს ეს „ფასეულებები“. წინააღმდეგ შემთხვევაში, პასუხს აგებს დასავლური „დემოკრატიის“ ადეპტების წინაშე. დასავლეთი ხომ შეუბღალავი დემოკრატიის უშრეტი წყარო და ერთადერთი ჭეშმარიტი ნიმუშია. ეს ფაქტია! ყველამ უნდა გაითვალისწინოს და დაეთანხმოს მას! არავის აქვს შეპასუხების უფლება! ისევე, როგორც არავის აქვს უფლება, არ დაეთანხმოს დასავლეთის მიერ მეოცე საუკუნის მოღვაწეებისა და მოვლენების შეფასებას! მაგრამ ჩვენ გაგბედეთ და შევეპასუხეთ. შევუპირისპირეთ რა ერთმანეთს ისტორიული ფაქტები და დასავლური დემოკრატიის ადეპტებისეული შეფასებანი.

